

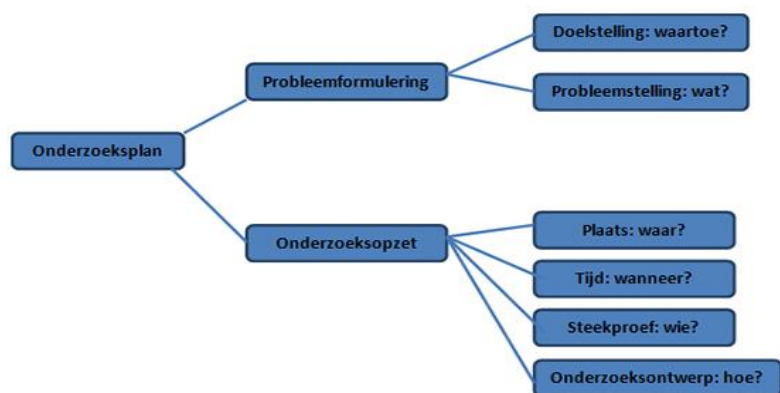
Mogelijke oorzaken voor afstroom

Samen hypothesen formuleren en een onderzoeksplan

Met de opgedane kennis van voorgaande bijeenkomsten werd de derde bijeenkomst in mei 2015 ingestoken met als doel tot een gezamenlijk analyseplan te komen. Dit om de afstroom op de middelbare scholen nader te analyseren.

Hoe kunnen we de afstroom op de middelbare scholen verminderen? Kunnen we komen tot verklaringen waarom op bepaalde scholen zoveel leerlingen afstromen? Om tot antwoorden te kunnen komen gaan we samen stap voor stap een analyseplan uitwerken en uitvoeren.

Voorbeeld van de structuur van een onderzoeksplan

Doelstelling

Het onderzoek heeft tot doel het verkrijgen van inzicht op het vraagstuk afstroom en te komen tot verklaringen waarom leerlingen in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs op een lager niveau onderwijs volgt dan in het eerste jaar. Afstroom kan nadelig uitpakken voor het zelfbeeld en de motivatie van de leerling. Daarnaast is het slecht voor het onderbouwrendement van de school.

Probleemstelling

Wat zijn verklaringen voor afstroom? En in hoeverre kan de mate van afstroom op middelbare scholen teruggebracht worden?

Onderzoeksopzet

Hoe denken we het onderzoek uit te voeren?

- Vaststellen kwaliteit data: correctheid gegevens, ontbrekende gegevens, betrouwbaarheid en validiteit van de meetinstrumenten.
- Beschrijvende analyses van de gegevens.
- Correlationele procedures om samenhangen te onderzoeken.
- Toetsende methoden om de 'theoretische' verbanden en effecten te onderzoeken.

Te gebruiken data

KAANS dataset. Kaans is een initiatief van de Universiteit van Maastricht in samenwerking met leraren, scholen, schoolbesturen en de lokale en landelijke overheid. Doel is bevordering van de schoolprestaties van leerlingen door gegevens te verzamelen over hun achtergrond, de inzet in het onderwijsproces en de ontwikkelingen van leerlingen van de vroege kinderjaren tot het einde van de middelbare school.

Gegevens beschikbaar op school zelf? Achtergrondkenmerken, toetsgegevens, etc.?

Koppeling datasets geeft een verrijking om tot mogelijke verklaringen te komen.

Uit input van eerdere bijeenkomsten en uit de literatuur kunnen een aantal hypothesen geformuleerd worden met betrekking tot de mate van afstroom.

Hypothese 1 – Toevoer van basisscholen

Uit praktijkervaring bestaat de verwachting dat bepaalde basisscholen structureel te hoge adviezen geven waardoor de middelbare school een hoge mate van afstroom ondervindt.

Door deze verwachting te toetsen zal men moeten starten met de mate van afstroom op individueel niveau te bepalen. Vervolgens gaat men de herkomst van de basisschool na. Bepaal of het gegeven schooladvies erg afwijkt van testcores en of je structurele verschillen ziet tussen de basisscholen die leerlingen 'leveren' aan de middelbare school.

Mogelijke acties

Mocht blijken dat bepaalde basisscholen structureel afwijken, ga dan gesprekken aan met de basisscholen waar de balans van 'boven advies komen' en 'onder advies zakken' erg scheef is. Laat mentoren van de 'onder advies zakkers' in leerjaar 1 en 2 een aantal vragen voorleggen per leerling over capaciteiten, studievastigheden, het meedoen in de les en huiswerkattitude. Dit om op het spoor te komen van oorzaken van afstromen (om vervolgens hier als school beleid op te kunnen maken).

Hypothese 2 – Het welbevinden van leerlingen

Uit onderzoek blijkt steeds opnieuw dat een positief welbevinden minstens zo belangrijk is voor goede prestaties dan kennis alleen. Je kunt hierbij de vraag stellen of leerlingen die afgestroomd zijn naar een lager niveau onderwijs een laag welbevinden hebben?

Om dit te bepalen ga ook hier de mate van afstroom op individueel niveau na. Ga vervolgens na voor leerlingen die zijn afgestroomd of zij structureel een lager welbevinden hebben dan leerlingen die dat niet zijn. Twee peilmomenten is hierbij het meest gewenst: 1. Het welbevinden gemeten in groep 8 van de basisschool en 2. Het welbevinden gemeten in het voortgezet onderwijs.

Mogelijke acties

Zet mentorgesprekken in gang met leerlingen met een uitgesproken laag welbevinden. Uit de literatuur blijkt dat condities die leerkrachten creëren (leerkrachtsstijl, klassfeer) belangrijke aspecten zijn die het welbevinden kunnen beïnvloeden. Probeer dit tijdens de gesprekken te achterhalen. De leeromgeving kan namelijk pas interesse opwekken als een leerling zich goed voelt. Andere mogelijke acties zijn het aangaan van gesprekken met ouders of trainingen inzetten.

Tijdens een volgende bijeenkomst willen we wat eerste resultaten bespreken en gezamenlijk overleggen over mogelijke actiepunten en/of oplossingen.

